

Autorzy:

prof. dr hab. n. med. Karina Jahnz-Różyk

prof. dr hab. n. med. Marek Jutel

prof. dr hab. n. med. Agnieszka Mastalerz-Migas

prof. dr hab. n. med. Radosław Gawlik

dr n. med. Magdalena Zemelka-Wiącek

prof. dr hab. Bolesław Samoliński

dr n. med. Piotr Rapiejko

Algorytm diagnostyczno-terapeutyczny alergicznego nieżyty nosa (ANN).

Algorytm wspomaga lekarza POZ i specjalistów (alergolog, laryngolog) w diagnostyce, potwierdzeniu lub wykluczeniu ANN i wdrożeniu odpowiedniego leczenia, może również stanowić cenne źródło wiedzy dla pacjentów, farmaceutów oraz innych pracowników ochrony zdrowia.

Pacjent z objawami sugerującymi ANN lub mniej oczywistymi objawami zgłasza się do lekarza POZ.

A. [Jeżeli objawy wskazują na ANN](#) (np. wielokrotne kichanie, świąd nosa, wyciek z nosa, niedrożność nosa, łzawienie lub swędzenie oczu), a chory był narażony na kontakt z alergenem, POZ zleca podstawową diagnostykę alergologiczną - badanie swoistych IgE (sIgE) w surowicy.

- Jeśli testy są dodatnie, można rozpoznać ANN i wdrożyć farmakoterapię (np. leki antyhistaminowe, glikokortykosteroidy donosowe). Można skierować pacjenta do alergologa w celu oceny wskazań do wdrożenia alergenowo-swoistej immunoterapii (AIT).
- Jeśli testy są ujemne, a objawy nadal sugerują ANN, należy pacjenta skierować do alergologa w celu przeprowadzenia dalszej diagnostyki. Alergolog zdecyduje o wykonaniu donosowej prowokacji z alergenem (DPPA) lub spojówkowego testu prowokacyjnego (STP), i potwierdzi lub wykluczy ANN oraz wdroży właściwe leczenie w tym ewentualnie AIT.

B. [Jeżeli objawy są mniej typowe dla ANN](#) (np. jednostronny wyciek z nosa, bóle twarzy, nawracające krwawienia, zaburzenia węchu, sptywanie wydzieliny po tylnej ścianie gardła, izolowany wyciek z nosa), sugeruje to potrzebę konsultacji laryngologicznej. Po ocenie laryngologicznej (w tym ewentualnej endoskopii nosa) możliwe jest:

- wykluczenie innych przyczyn wywołujących objawy i ewentualne skierowanie do alergologa w celu kontynuowania diagnostyki (PTS/sIgE, DPPA/STP)
- jeśli wyniki dodatkowych badań są dodatnie można rozpoznać ANN i wdrożyć właściwą terapię
- Jeśli wyniki są ujemne można wykluczyć ANN. Wskazana jest dalsza diagnostyka w celu oceny innych przyczyn dolegliwości.

[Po rozpoznaniu ANN prowadzone jest leczenie farmakologiczne i ewentualnie AIT](#)

- [Leczenie farmakologiczne](#): glikokortykosteroidy donosowe, p/histaminowe doustne, donosowe lub dospojówkowe (przy towarzyszących objawach ze strony oczu)
- Konieczne jest monitorowanie skuteczności terapii poprzez ocenę stopienia kontroli objawów.

W przypadku dobrej kontroli kontynuacja leczenia w POZ i ewentualna ocena wskazań do AIT przez alergologa. Przy niedostatecznej lub złej kontroli objawów konieczna pogłębiona diagnostyka w poradni alergologicznej np. DPPA/STP, diagnostyka komponentowa itp. w celu optymalizacji leczenia lub weryfikacji rozpoznania.

Literatura:

o Kruszewski J, Kowalski ML, Kulus M, eds. Standardy w Alergologii. Wydanie III. Poznań: Termedia Wydawnictwa Medyczne; 2019.

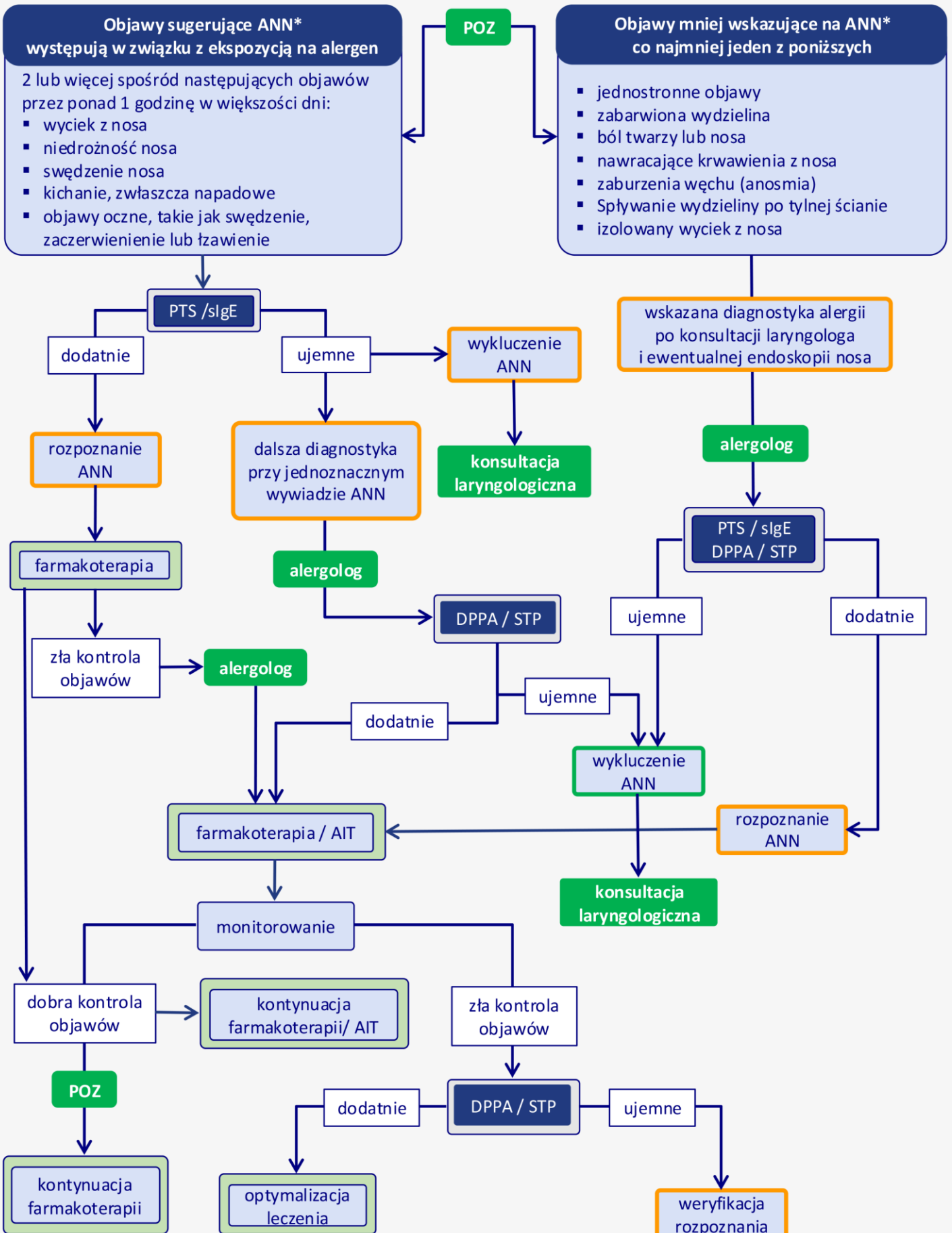
o Jahnz-Różyk K, Kupczyk M, Gajewski P, eds. Alergologia: podręcznik specjalistyczny. Liszki: Medycyna Praktyczna; 2024. (Biblioteka Interny Szczeklika). ISBN: 978-83-7430-727-7.

o Bousquet J, Khaltaev N, Cruz AA, et al. Allergic Rhinitis and its Impact on Asthma (ARIA) 2008 update (in collaboration with the World Health Organization, GA(2)LEN and AllerGen). Allergy. 2008;63 Suppl 86:8-160. doi:10.1111/j.1398-9995.2007.01620.x

o Roberts G, Pfaar O, Akdis CA, et al. EAACI Guidelines on Allergen Immunotherapy: Allergic rhinoconjunctivitis. Allergy. 2018;73(4):765-798. doi:10.1111/all.13317

o Dramburg S, Hilger C, Santos AF, et al. EAACI Molecular Allergology User's Guide 2.0. Pediatr Allergy Immunol. 2023;34 Suppl 28:e13854. doi:10.1111/pai.13854

Algorytm diagnostyczno-terapeutyczny ANN

AIT = alergenowo-swoista immunoterapia; **ANN** = alergiczny nieżyt nosa; **DPPA** = donosowa próba prowokacji z alergenem; **POZ** = lekarz podstawowej opieki zdrowotnej; **PTS** = punktowe testy skórne; **STP** = spojówkowy test prowokacyjny